

PALOKUNNAN HALLITUKSEN HOMMISSA

WEBINAARI 15.5.2024

Riikka Dahlman

Uudenmaan Pelastusliitto
Nylands Räddningsförbund

KOULUTTAJA

- Kotipalokuntana Länsi-Helsingin sopimuspalo-kunta (Helsinki) ex-hallituksen jäsen, ex-taloudenhoitaja
- Järjestöasiantuntija Tehyssä
- sairaanhoitaja (amk), työn alla työ ja hyvinvoinnin maisteriohjelma Tampereen yliopistossa
- Järjestötyötä takana 17 vuotta
 - Työlainsäädäntöä
 - Kouluttamista
 - Työyhteisösovittelun erityisosaaaja
 - Johtamisen erikoisammattitutkinto
- Martta-aktiivi, ruokabloggari, koiraharrastaja

WEBINAARIN KOULUTUSTEEMAT

- Hallituksen jäsenten keskeiset tehtävät
- Miten yhdistyslaki säätelee jäsenen vastuita ja velvoitteita
- Hallituksen ja päällystön yhteistyö, kuka valvoo mitäkin
- Palokunnan säännöt ja niiden muuttaminen
- Kokousmenettelyn keskeiset asiat
- Miten menee etäkokouskäytännöt

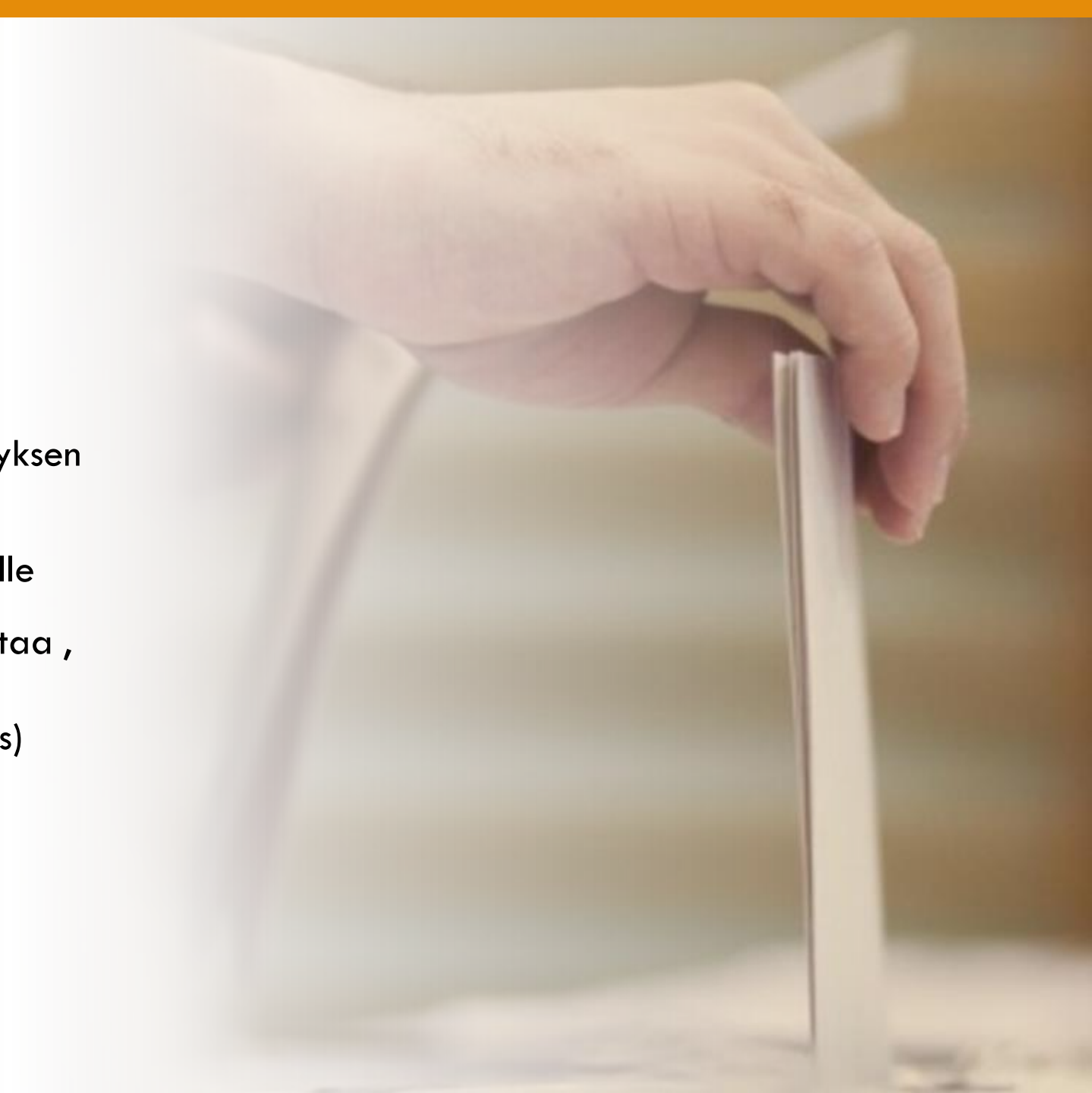
YHDISTYSTOIMIJOIDEN ROOLIT

- Hallitus on yhdistyksen lakisääteinen toimielin, joka on oltava yhdistyksessä
- Yhdistyksen hallitus hoitaa juoksevia asioita ja valmistelee toimintaa koskevat suunnitelmat vuosikokouksen hyväksyttäväksi
- Yhdistyslain mukaan hallituksessa tulee olla vähintään kolme jäsentä
- Lisäksi siinä tulee olla puheenjohtaja, joka voi olla siis yksi näistä kolmesta.
- Hallituksen jäsenen ei tarvitse olla yhdistyksen jäsen, elleivät säännöt niin määrää

PÄÄTÖKSENTEKO

- Perustuu yhdistyslakiin ja sen salliessa yhdistyksen sääntöihin
- Päätösvalta kuuluu yhdistyksessä aina jäsenille
- Yhdistyksen kokous käyttää ylintä päätösvaltaa , hallitus vastaa kokouksen järjestelyistä)
 - Varsinainen kokous (kevät- ja syyskokous)
 - Ylimääräinen kokous

JÄSENNYYS

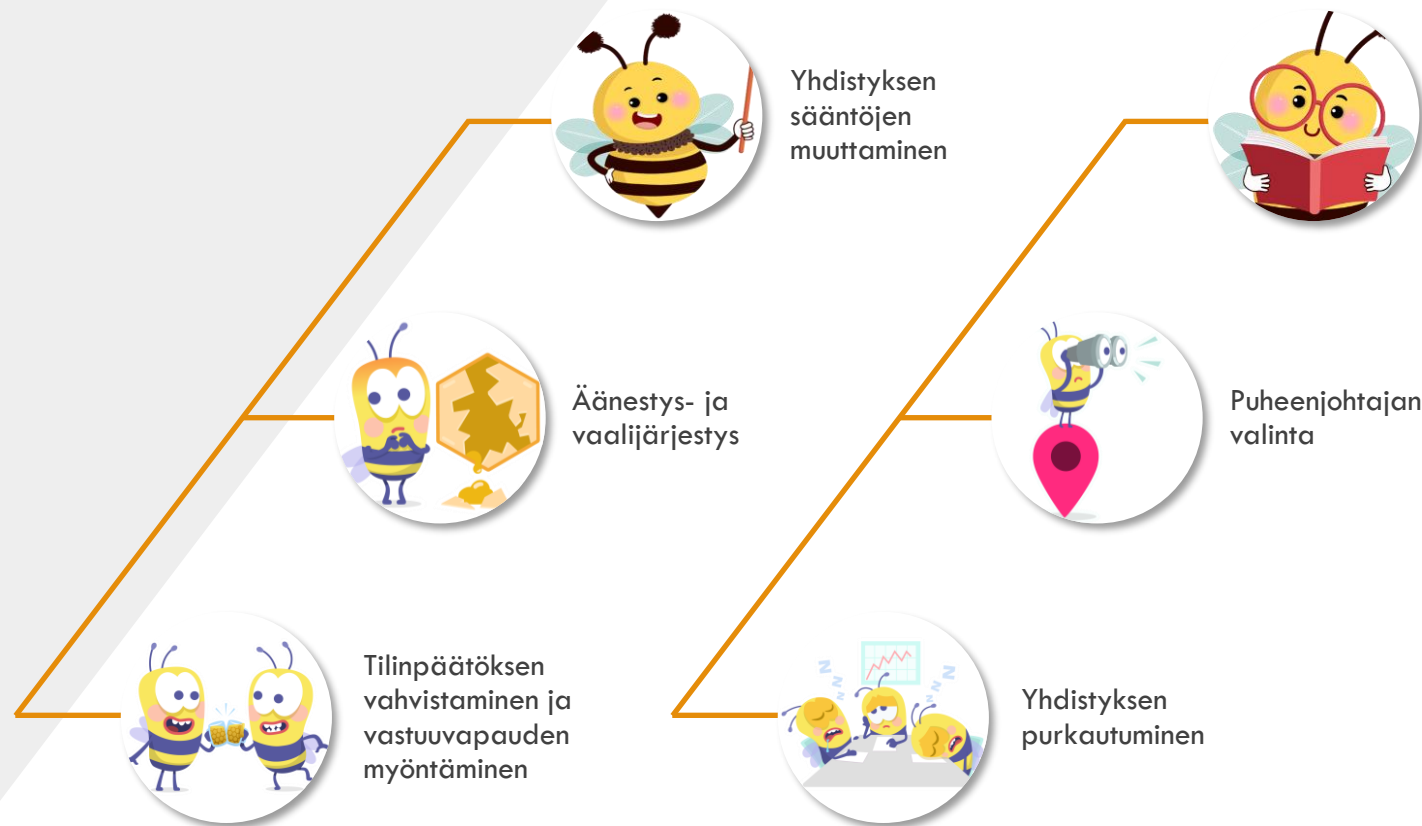
- Yhdistymis- ja kokoontumisvapaus (perustuslaki)
- Säännöissä määrätään jäsenkelpoisuudesta
- Palokunnan hallitus päättää jäsenkelpoisuudet (YhdL 12§ muutos)
- Yhdistys valitsee jäsenensä
- Jäseneksi pääseminen ei ole itsestään selvä oikeus
- Jäsenyyden hylkäämistä ei tarvitse perustella
- *Mitä palokunnan säännöissä sanotaan jäsenyydestä?*

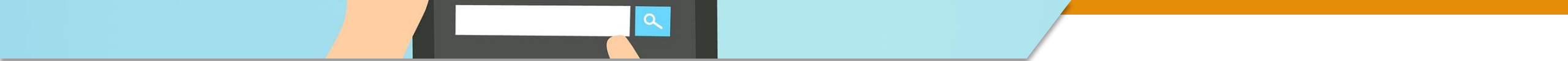
VARSINAISESSA KOKOUKSESSA PÄÄTETTÄVÄT ASIAT

Yhdistyslaki

- Hallituksen tai sen jäsenen taikka toiminnantarkastajan valinta ja erottaminen

PALOKUNNAN SÄÄNNÖSITÄ TULEVAT MÄÄRÄYKSET

- **Tarkoitus ja tehtävät**

Esimerkkinä

- Pelastustoimen edistäminen ja kehittäminen
- Pelastusavun antaminen normaali ja poikkeusoloissa
- Kokoa jäsenikseen henkilöitä, jotka ovat vapaaehtoisesti sekä järjestäytyneesti kiinnostuneet edistämään yhteiskunnan ja ympäristön turvallisuutta ja turvaamaan kansalaisia onnettomuuksien aiheuttamilta vaaroilta
- Tarkoituksena on kehittää jäseniään ja pyrkiä kasvattamaan heistä palokuntalaisihanteidenhengessä vastuullisia ja yhteistyökykyisiä yksilöitä

HALLITUS

- Hallituksen jäsenet on aina valittava yhdistyksen kokouksessa
- Yhdistyksen säännöissä on oltava määräys hallituksen koosta ja toimikaudesta
- Säännöissä voi olla myös määräyksiä hallituksen kokoonpanosta. Vaikkapa niin, että kahdeksanjäsenisessä hallituksessa tulee olla vähintään kaksi ruotsinkielistä jäsentä, kummankin sukupuolenedustajia tulee olla vähintään kolme tai enemmistön hallituksen jäsenistä tulee olla pääkaupunkiseudun ulkopuolelta.
- Lähtö olettamana on, että hallituksen päätökset tehdään kokouksissa
- Hallitus voi yhdistyslain muutoksen myötä tehdä päätöksen myös musta päätöksenteko muodosta, jollei säännöissä määrätä muuta
- Lähtökohtana, että kaikille jäsenille varataan tilaisuus osallistua päätösten tekemiseen
- Pöytäkirja ei edellytä ”allekirjoitusta” vaan se on varmennettava Esim. vahvistus sähköpostilla
- Ei edellytä tunnistamista

35 § HALLITUS

Hallitus voi päättämänsä menettelyn mukaisesti tehdä päätöksiä kokousta pitämättä, jollei säännöissä määrätä toisin. Jos päätös tehdään pitämättä kokousta, se on kirjattava, varmennettava ja säilytettävä luotettavasti

HALLITUS

- Hallitus on yhdistyksessä lakisääteinen toimielin, jonka on oltava yhdistyksessä
- Palokunnan asioita hoitaa hallitus, *johon kuuluu puheenjohtaja ja vähintään x ja enintään y muuta jäsentä*
 - Yhdistyslain mukaan hallituksessa tulee olla vähintään kolme jäsentä ja lisäksi puheenjohtaja,. Joka voi olla yksi näistä kolmesta
 - Puheenjohtaja ei saa olla vajaavaltainen, tulee siis olla täysi-ikäinen eikä saa olla holhouksenalainen
 - Muiden hallitusten jäsenten tulee olla vähintään 15-vuotiaita
 - Hallituksen koko määrätään yhdistyksen säännöissä
 - Kukaan hallituksen jäsen ei saa olla konkurssissa
 - Puheenjohtajalla tulee olla asuinpaikka Suomessa
- Puheenjohtajan toimikausi on yleensä kalenterivuosi
- Hallituksen jäsenet valitaan syyskokouksessa ja heidän kauti voi olla sääntöjen mukaan määritelty
- Voi myös olla, että osa hallituksen jäsenistä on erovuorossa
- Hallituksessa voi olla myös varajäseniä, jos säännöissä niin määrätään

PUHEENJOHTAJAN ROOLI

- Vastaa päätöksenteon tavoista ja toteuttaa päätöksiä
 - Edustaa jäsenistä sekä ulos että sisäänpäin, huolehtii sisäisen tiedotuksen tasapuolisuudesta
 - Innostaa jäseniä
 - Toimii yhdessä hallituksen kanssa
-
- YHDISTYKSEN TOIMINNASTA VASTAA HALLITUS; EI YKSIN PJ

HALLITUKSEN VASTUUROOLIT

- Hallituksen jäsenille voidaan antaa vastuualueita (mm. tiedotus, talous, jäsenhankinta, virkistys, koulutus jne)
- Vastuualueen selkeys, yhdessä tehty ja aikataulutettu suunnitelma auttavat hallituksen jäsentä sitoutumaan vastuualueensa hoitoon
- Vastuualueen merkitys koko toiminnalle todettava yhdessä.

SIHTEERIN ROOLI

- Toiminnan tukijalka
- Kokoustoiminnan kirjaaminen
- Tehtävät sovittaessa
 - Kokouskutsujen ja esityslistojen laatiminen ja lähettäminen
 - Pöytäkirjojen kirjoittaminen
 - Jäsenluettelon ylläpito
 - Toimintakertomuksen ja –suunnitelman luonnosten kokoaminen
 - Erilaisten asiakirjojen laatiminen ja arkistointi

HALLITUKSEN PÄÄTÖSVALTAISUUS

- Usein määritelty säännöissä:
- Esim: Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja vähintään kolme muista hallituksen jäsenistä on saapuvilla
- Hallitus kokoontuu aina puheenjohtajan kutsusta
- Hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja yhtyy.
- Vaaleissa asian ratkaisee arpa.
- Hallituksen on myös kutsuttava koolle kun vähintään *yksi hallituksen jäsen sitä kirjallisesti pyytää puheenjohtajalta*
- *Hallituksen kokouksiin voi osallistua myös tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, mikäli kaikki hallituksen jäsenet siihen suostuvat.*

HALLITUKSEN JÄSENEEN ESTEELLISYYS

- Yhdistyksen jäsen ei saa yhdistyksen kokouksessa äänestää eikä tehdä päätösehdotuksia päätettäessä hänen ja yhdistyksen välisistä sopimuksista tai muusta asiasta, jossa hänen yksityinen etunsa on ristiriidassa yhdistyksen edun kanssa (YhdL 25§)
- Hallituksen jäsen ei saa äänestää päätettäessä tilintarkastaja tai toiminnantarkastajan valitsemisesta tai erottamisesta, tilinpäätöksen vahvistamisesta taikka vastuuvapauden myöntämisestä, kun asia koskee hallintoa, josta hän on vastuussa. (YhdL 26§)
- Hallituksen jäsen tai yhdistyksen toimihenkilö ei saa osallistua hänen ja yhdistyksen välistä sopimusta koskevan eikä muunkaan sellaisen asian käsittelyyn eikä ratkaisemiseen, jossa hänen yksityinen etunsa saattaa olla ristiriidassa yhdistyksen edun kanssa. (YhdL 37§)
- Henkilön velvollisuutena on itse ilmoittaa esteellisyydestään.

HALLITUKSEN JÄSENEEN OIKEUDET (1)

- Saada sääntöjen ja hallituksen päätösten mukainen kokouskutsu.
- Saada taustatietoja esille tulevista asioista.
- Saada haluamansa asia hallituksen käsittelyyn
- Ottaa kantaa jokaiseen asiaan ja olla osallistumatta jonkin asian käsittelyyn.
- Sanoa asioihin mielipiteensä.
- Tulla kuulluksi.
- Jättää päätökseen eriävä mielipide ja vastalause
- Saada tehtävän hoidosta aiheutuneet kulut korvattua.

HALLITUKSEN JÄSENEEN OIKEUDET (2)

- Oikeus tutustua kaikkiin asiakirjoihin (pöytäkirjat, jäsenluettelot sopimukset jne.)
- Oikeus nostaa moitekanne yhdistystä vastaan, mikäli yhdistys on tehnyt moitteenvaraisten tai mitättömän päätöksen.
- Yhdistyksen jäsen, hallitus ja hallituksen jäsen saavat moittia yhdistyksen päätöstä yhdistystä vastaan ajettavalla kanteella, jos päätös ei ole syntynyt asianmukaisessa järjestyksessä ja virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muuten yhdistyksen jäsenen oikeuteen taikka päätös on muuten tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen vastainen. Oikutta moitekanteen nostamiseen ei ole sillä, joka on kokouksessa myötävaikuttanut päätöksen tekemiseen (Yhd 32§) (vrt. eriävä mielipide)
- Oikeus erota hallituksesta milloin tahansa ja mistä tahansa syystä ja pysyä hallituksen jäsenenä ellei yhdistys erota jäsenyydestään kesken toimikauden.

HALLITUKSEN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

- Vahingonkorvausvelvollisuus (YhdL 39§)
- Hallituksen jäsen on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimiessaan tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut yhdistykselle.
- Korvausvastuu yhdistykselle.
- Vastuuvapaus
- Korvausvastuu jäseniä ja ulkopuolisia kohtaan: hallituksen jäsen on velvollinen korvaamaan yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä rikkomalla aiheuttamansa vahingon.
- Huolellisuusvelvoite
- Yhdistyslaki ei säätele kattavasti, miten vastuuseen joutuminen tämän lainkohdan perusteella lähemmin määräytyy
- Korvausvelvollisuus voi syntyä sekä osallistumisesta päätöksen tekemiseen että täytäntöönpanotoimista
- Myös valvontatehtävän laiminlyönti.
- Korvausvelvollisuus syntyy vain, jos aiheutunut vahinkoa.

VASTUUSTA POISTAVIA ASIOITA

- Henkilö ei ole osallistunut päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon
- Eriävä mielipide
- Sääntömääräinen tehtävänjako
- Aktiivinen toiminta päätöksenteon vaikutusten estämiseksi.

HALLITUKSEN TEHTÄVÄT

- Aika usein hallituksen tehtäviä ei ole erikseen määritelty säännöissä
- Yhdistyksen jäsenluettelon pitäminen on yksi tehtävistä
- Uusien jäsenten hyväksyminen, ellei säännöissä ole toisin määrätty.
- Yhdistyksen kokousten koollekutsuminen ja kokousten valmistelu
- Toimiminen yhdistyksen edustajana esim. sopimusten teko
- Päätösten toimeenpano, esim. toimintasuunnitelman ja talousarvion toteuttaminen

ESIMERKKI SÄÄNNÖISTÄ HALLITUKSEN TEHTÄVISTÄ

- Hoitaa palokunnan asioita sääntöjen ja yhteisten kokousten päätösten mukaisesti
- Vastata kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä
- Huolehtia palokunnan toiminnan kehittämisestä
- Valmistella ja esittää yleisille kokouksille kuuluvat asiat
- Kutsua koolle palokunnan kokoukset
- Nimetä vastuutehtäviin muu tarvittava henkilöstö sekä asettaa tarpeelliset toimeimet
- Määritellä päällystön tehtävät ja huolehtia että sammutus- ja pelastustoimintaan osallistuvalla päällystöllä on sisäasiainministeriön asettamien kelpoisuusehtojen edellyttämä koulutus ja varustus
- Valvoa toiminnan yleistä asianmukaisuutta
- Vahvistaa toiminnan ja talouden järjestämiseksi tavoitteet ja tulostavoitteet
- Tehdä esityksiä ansiomerkeistä ja muista merkeistä sekä päättää palokunnan omien ansiomerkkien myöntämisestä
- Edustaa palokuntaa

HYVÄN HALLINNON PERIAATTEET

- Hallituksen jäsenet tuntevat yhdistyksen toimintaa hyvin ja ovat kiinnostuneita siitä
- Viestintä on avointa ja riittävää
- Hallituksen, kokouksen ja palokunnan toimihenkilöiden/päällystön kesken vallitsee vaalittu luottamus
- Asioiden valmistelu päätöksentekoon on avointa
- Vallan ja tehtävien jako on selvä:
 - Kokous päättää, hallitus huolehtii toimeenpanosta
 - Hallitus valvoo päällystön toimintaa, kokous valvoo hallituksen toimintaa

HALLITUKSEN KOKOUS

- Kokouksiin kutsutaan niin varsinaiset kuin varajäsenetkin
- Esityslista aina koko hallitukselle
- **Pelisäännöt***, milloin tulee olla lähetettynä (viim. viikkoa ennen)
- Kokouksiin kutsutaan myös päällystö ja muut tarvittavat henkilöt puhe- ja läsnäolo-oikeus)

HALLITUKSEN KOKOUSKUTSU

- Säännöissä ei ole mainintaa, millainen hallituksen kokouskutsun tulisi olla
- Toiset kokoontuvat aina samaan aikaan, esim. joka kuukauden ensimmäinen keskiviikko, eivätkä tee erillisiä kutsuja
- Muodollisesti sihteerillä ei ole oikeutta kutsua hallitusta koolle, vaikka tätä aika yleisesti käytetään.
- Periaatteena on, että kaikki hallituksen jäsenet saavat etukäteen tiedon kokousajankohdasta, paikasta ja kaikista käsiteltävistä asioista.
- Kaikkia hallituksen jäseniä kohdellaan tasapuolisesti

HALLITUKSEN KOKOUS EI OLE JULKINEN

- Jäsenet eivät voi osallistua kokoukseen
- Hallituksen pöytäkirjoja ei julkaista verkkosivuilla
- Kokouksen julkisista asioista voi laatia vapaamuotoisen tiivistelmän
- Hallituksen pöytäkirjaa ei voi jäsen vaatia nähtäväksi
- Varsinaisen kokouksen pöytäkirjat ovat julkisia ja ne jäsenellä on oikeus saada nähtäväkseen
- Ei kuitenkaan automaattisesti lähetetä kokoukseen osallistuneille

HALLITUKSEN KOKOUKSESSA KÄSITELTÄVIÄ ASIOITA

- Kokouksen avaus
- Päätösvaltaisuuden/osanottajien toteaminen
- Läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen (tarvittaessa)
- Esityslistan hyväksyminen (voidaan täydentää)
- Edellisen kokouksen ptk hyväksyminen
- Ilmoitusasiat
- Palokunnalle tulleet yhteydenotot ja tiedotteet
- Talousasiat (saapuneet laskut, talousraportit jne)
- Jäsenasiat (uudet ja eronneet jäsenet, listataan pöytäkirjaan)
- Menneet tapahtumat
- Tulevat tapahtumat
- Muut mahdolliset päätösaasiat omina esityslistan kohtinaan
- Jäsenille viestittävät asiat
- Muut asiat
Kokouksessa tässä kohdin ei voida tehdä päätöksiä asioista, joita ei ollut etukäteen esityslistalla
- Kokouksen päättäminen

TALOUSASIASIAT HALLITUKSEN KOKOUKSESSA

Hallitus päättää rahankäytöstä talousarvion puitteissa

- Käsittelee palokunnalle tulleet laskut – kirjataan pöytäkirjaan
- Päättää rahankäytöstä
- Yhdistyksen taloudellinen tilanne (talousraportti)
- Seuraa yhdistyksen taloustilannetta
- Allekirjoittaa tilinpäätöksen, kun se on valmistunut

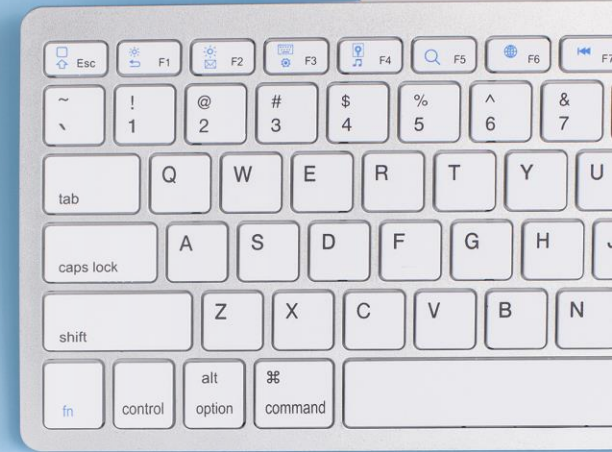
HALLITUKSEN TOIMINTA

- Palokuntatoiminta aatteellisena yhdistyksenä ei ole voittoa tavoitteleva.
- Hallituksen jäsenellä ei ole pääsäännön mukaan oikeutta saada palkkioita toimestaan. Kulut sen sijaan on aina oikeus korvata hallituksen jäsenelle.
- Palkkio voi perustua yhdistyksen sääntöihin tai valtuutettujen kokouksen päätökseen. Itselleen hallitus sen sijaan ei voi määrätä hallituksen jäsenyydestä sellaisenaan johtuvia palkkioita.

PÖYTÄKIRJA

- Hallituksen kokouksista pidetään päätöspöytäkirjaa
- Ne ovat pysyvästi arkistoitavia asiakirjoja
- Pöytäkirjassa kirjaus kaikista niistä asioista, joista on tehty päätös
- Päätökset pitää pystyä tarkistamaan jälkikäteen pöytäkirjoista

TARKASTAMINEN

- Kokouksen tekemät päätökset ovat toimeenpantavissa, kun pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu
- Varsinaisen kokouksen pöytäkirjan allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja, joka vastaa pöytäkirjan sisällöstä (Yhdl 31§)
- Käytännössä pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja, sihteeri ja kokouksen valitsevat pöytäkirjantarkastajat
- Hallituksen pöytäkirjat voidaan tarkastaa seuraavilla tavoilla:
- Valitsemalla kokouksen osanottajista pöytäkirjan tarkastajat, jolloin pöytäkirja menee sihteeriltä puheenjohtajalle (allekirjoitus) ja hänen jälkeensä pöytäkirjantarkastajille. Kun pöytäkirjantarkastajat ovat allekirjoittaneet pöytäkirjan, on pöytäkirja hyväksytty.
- Tarkastaa pöytäkirja seuraavassa kokouksessa: Pöytäkirjaluonnos laitetaan koko hallitukselle katsottavaksi esim. Teamsiin/Google Driveen. Seuraavassa kokouksessa pöytäkirja hyväksytään ja sen allekirjoittaa puheenjohtaja ja sihteeri.

PÖYTÄKIRJAN OTE

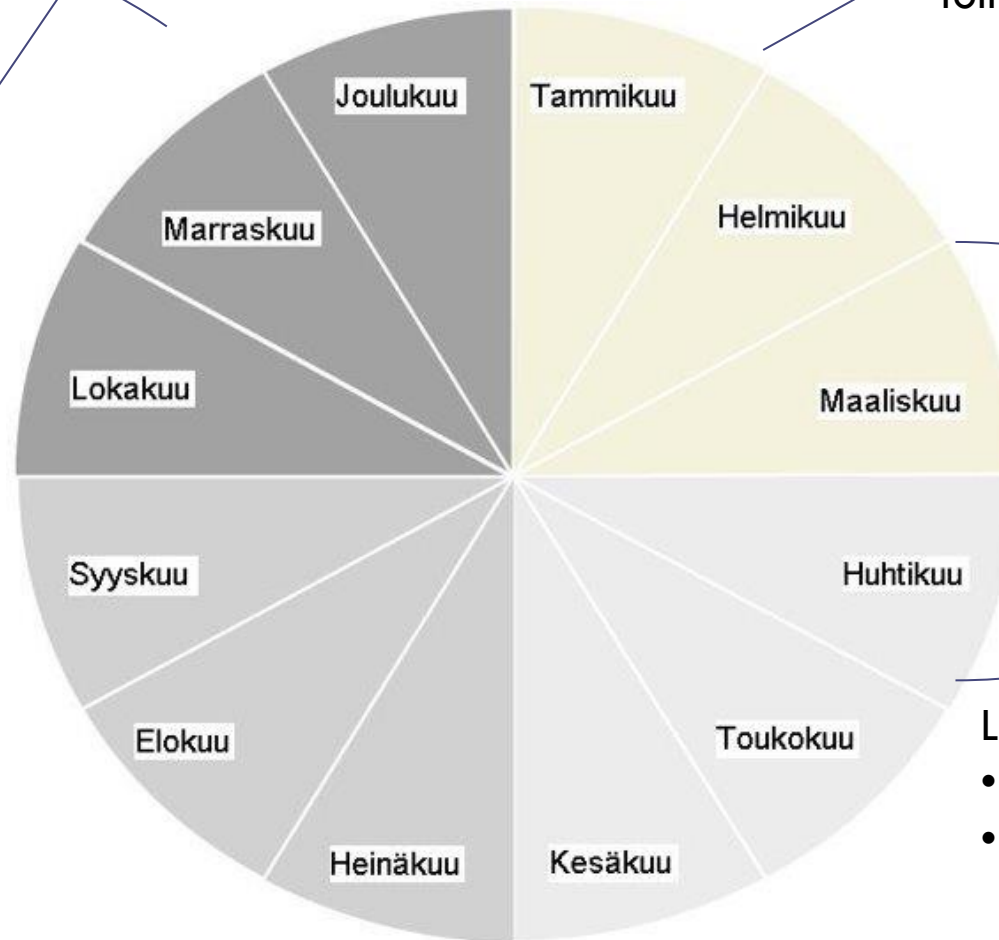
- Otteella tarkoitetaan pöytäkirjan jonkin asiakohdan tai joidenkin kohtien sanatarkkaa lainaamista
- Pöytäkirjan otetta voidaan tarvita esim. pankille osoittamaan kenelle on myönnetty yhdistyksen tilinkäyttöoikeudet
- Ote voidaan tehdä sen jälkeen kun pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu
- Pöytäkirjan nimikirjoitukset, puheenjohtaja, sihteeri ja mahdolliset pöytäkirjantarkastajat merkitään otteeseen isoilla kirjaimilla
- Allekirjoituksista vain otteen oikeaksi todistavien nimikirjoitusten on oltava alkuperäisiä

YHDISTYKSEN TOIMINTAVUOSI

Toimintasuunnitelma ja
talousarvio

Syyskokous

Tilinpäätös ja
toimintakertomus,
toiminnantarkastus

Kevätkokous

Lisäksi:

- Hallituksen kokoukset
- Päivä paloasemalla ym. Tapahtumat
- Harjoitus- /koulutustoiminta

LISÄTIETOA

Yhdistyslaki

Yhdistyslaki ja muut lait löytyvät www.finlex.fi

Laki yhdistyslain muuttamisesta

<https://www.edilex.fi/saaduskokoelma/20230135.pdf>

Kokoustekniikka

Jyväskylän yliopiston maksuton materiaali:
https://kielikompassi.jyu.fi/uploads/document_userfiles/kokoustekn/

KE 22.5. KLO 18.00 PALOKUNNAN HALLINNON JA TOIMINNAN ASIANMUKAINEN JÄRJESTÄMINEN